

Изази субитом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштанском
упутницом непосредно админи-
страцији „Гл. Црног.“ на Цети-
ње, или отпранним новина
на коју драго пошту, а коме је
паричије, може се претплатити
код г. *Петра Рамадановића*, К. Ц.
агента у Котору, а у Србији код
г. *Мите Стајића* књижара у *Бео-
граду*. Дописи се шаљу уред-
ништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: на сваку
ријеч или за број од пет цео-
ра по три новчића за први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСKE И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ

— Дотек Њ. В. Престолона-
сљедника Књаза Данила у Најстре-
лицу био је срдчан и свечан. Њ.
К. В. Престолонаследник Велики
Војвода са многобројном својом сви-
том дочекао је свог будућег зета на
станици Варош је била искривена
заставама мекленбуршким и наши-
јем. Мноштво народа улицама је вр-
вјело. Исти дан је Њ. К. В. Велики
Војвода Владјаући примио Њ. В.
Књаза Данила и у вече је био у
Двору велики гала-објед.

Сјутридан је стигла из Петро-
града Њ. В. Принцеза Јута у прат-
њи дворских дама и дворског упра-
вителја Књаза Алтенбуршког. На
станици су Њезино Височанство до-
чекали њезини Високи Родитељи и
срећни јој Вјереник. Од станице до
Двора мноштво народа свијем путем
најодушевљенијем клицањем је по-
здрављало Високе Вјеренике и цви-
јећем обасипало.

У вечер је било величанствено
освјетљење. Слике Владачке фамил-
ије и Високих Вјереника, илуми-
ниране, у вијенцима од цвијећа, ви-
ђеле су се по свој вароши. Велико
мноштво грађанства са бакљадом и
музиком дошло је пред Двор, гдје
су Високи Вјереници поздрављени
врло срдачном и топлим бесједом.
Високи Вјереници, кад су изашли да
виде освјетљење по вароши, били
су праћени свуда бурнијем клица-
њем од одушевљеног народа.

Њ. В. Књаз Насљедник јучер
је стигао у Берлин, и данас ће бити
примљен од Њ. В. Цара Вилхелма.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 14 априла.

Величанствене манифестације фран-
цуско-италијанског пријатељства у
Каљари учиниле су велики утисак
у политичком свијету, што се нај-
боље види из заузимања извјесних
листова да тај утисак изгледа. И
неки италијански листови раде да
смање важност тога догађаја, на
умирују старијих савезника, али до-
гађај остаје. Петроградско „Н. Вре-
мје“ о томе догађају овако пише:
„Пријатељски састанак француске и
италијанске ескадре имао је свечани
карактер. Италијански и француски
мрари измијенили су топле ријечи
о успостављању пријатељства између
два сродна народа. И то је тек про-
лог свечаности, која престоји дола-
ском Краља Умборта у Каљари, про-
лог у толико знаменитији, што је
француско бродовље дошло да по-
здрави италијанскога Краља прије
инглескога, које има да то исто
учини. То предупредјење треба при-
знати било је врло срећно. Францу-
ска влада знала се користовати при-
јатељским расположењем, које је у
последње доба завладало не само у
италијанском народу, него и у вла-
данијем круговима квинталеским.
То је добро дошло особито послје

узнимирања, које је изазвало фран-
цуско-инглески споразум односно
Африке, у некијем италијанском по-
литичкијем круговима. Пријатељски
састанак бродовља разних народа
вазда јако потпомаже зближење ти-
јех народа. Мрари ратних флота
одавна уживају глас искренијих и
отворенијих људи. Ми Руси смо има-
ли прилике да се у два пута о томе
увјеримо у последње доба односно
француских мрара, г. 1891 и 1897.
О томе ће се увјерити и Италијанци
у Каљари. Силом прилика и свога
географског положаја Француска и
Италија позване су да дијеле из-
међу себе власт над Средоземним
морем. У интересу је и једно и друге
да стану на пут даљем напредовању
инглеске силе на том мору, што могу
постигнути међусобнијем пријатељским
споразумом. Истина, Италија још
формално спада у тројни савез, али,
прво, сав тај савез изгубио је одавна
свој карактер непријатељски према
Русији и Француској, а друго, ни
Њемачка ни Аустро-угарска не могу
жељети, да се Инглеска још више
оснажи на средоземном мору. Што
се тиче Француске, то њезина влада
добро зна, како Русија сматра кори-
стијем и како жели њезино зближење
с Италијом. Средоземно море треба
да буде по преимвљству француско-
италијанско. Треба жељети францу-
ском адмиралу не само потпуног
него и демонстративно сјајног успје-
ха у мисији, коју му је повјерила
француска влада.“

У њемачком парламенту рас-
права о панаонском питању — воли
„Н. Време“ — у свему је била
слична оној расправи о Фашоди у
француском парламенту. Интерпе-
лант њемачки исто као они фран-
цуски, изјавио је, да о рату између
Њемачко и Инглеске, због самоан-
ских острва, не може бити ни го-
вора, пошто Њемачка нема бродовља
за тај рат. Г. фон Билер само је
перифразирао бесједу г. Делкасеа о
Фашоди. Неулазећи у подробности,
које би могле нарушити мирне од-
носе са другима државама, њемачки
министар говорио је о комисији, која
има да ријешити питање, никло изме-
ђу њемачкога консула с једне, и ин-
глеског и америчког с друге стране.
Особито је магласно да ријешење то
комисије мора бити једнодушно, и
изразио је наду, да ће то ријешење
бити у смислу, на који може пристати
Њемачка, која се не може одрећи
права, која јој обезбеђује трактат,
на тим острвима. Па је одма на-
ставио, да био рат због Самоа био
преступом, обзиром на малу важност
питања. Рајхстаг, као француска ка-
мара, показао се дисциплинаран и
патриотичан, — наставља „Н. Вре-
мје“ — и „погребом“ је самоанско пи-
тање, исто као што су урадили
француски донутати, само да већ не
говоре о увјерљивој за народни по-
нос фашодској ствари. „Та сличност
рјешења њемачког и француског пар-
ламента пада у очи. У оба случаја
игра улогу надмоћност инглеског
бродовља. У Берлину исто као у Па-
ризу признали су, да се не могу бори-
ти с том надмоћношћу, које дозвоља
гордој цитици мора да се не обзире
ни на тако моћне државе, као што
су Француска и Њемачка. То је
врло поучно, но да ли ће се тијем

користовати Њемци и Французи?
Хоће ли увидјети, немогући усамље-
ни борити се са Инглеском на мору,
да треба искати друга средства, да
се ставе на пут растућијем импе-
ријалистичкијем захтјевима то државе?
Мора се признати, да Инглеска сво-
јом поморском силом улијева страх
на континенталном западу Јевропе.
Од Француске је добила без икаквог
труда уступку у централној Афри-
ци, од Њемачке ће добити у само-
ском архипелагу, и може бити још
на далеком истоку. Изгледа да би
томе требало учинити крај заједнич-
кијем дјеловањем свијех држава, но
о томе нико и не мисли на западу...“

Тако завршује петроградски лист.

НАРОДНО ВЕСЕЉЕ.

Примили смо из унутрашњости сле-
деће извјештаје о народном весељу поводом
вјеридбе Њ. В. Престолонаследника:

Његуши, 5 априла 1899. год. —
Трећи овог мјесеца у пет сати посље под-
на зачу се пуцњава из пушака са овдаш-
ње поштанско-телеграфске станице; која
објави нашем племену најрадоснији глас:
да се је Њ. В. Престолонаследник Данило
вјерио.

Кад је народ разумио овај весели
глас, почело се је пуцати и пјевати по ције-
лом племену. Обузети овом радошћу хи-
тали су к нашој вароши гомилама, у којој
су увеличали весеље. Једнако непрекидно
веселе трајало је све до у поноћи; на
уру по поноћи пошло је једно друштво
пјевајући у овдашњи Књажевски Дворац;
а у повратак свратило је исто друштво
код г. капетана Саве Радоњића, гдје се је
подуже забавило пјевајући, свесрдно чап-
ћено. Наша варош била је искривена за-
ставама и било је велико освјетљење, које
је увеличало освјетљење из „капица.“ Јер
су многи од више радости могли пећеи и
петролице у својим капама, и запаљивали
и носили кроз варош као бакљаду.

У то стигло је Цетиња 40 особа, у
три уре по поноћи, под управом г. коман-
дира Јанка Вукотића и г. Шипра Попови-
ћа који су много више увеличали наше
веселе. А у исто вријеме честитали су
Њ. В. Престолонаследнику са старог
огњишта Династије Петровића. Ово цетињ-
ско друштво отицало је одавде у 5 сати
у јутро за Цетиње пјевајући и пуцајући
из леворвера. У свануће по наредби г.
кап. Саве Радоњића, опашени су неколика
метка из малог топа са средине овог пле-
мена; на који глас поново се је скупио
народ у овој вароши, гдје се је пјевало и
играло све до девет сати. У девет сати
главари свештенство и народ упутили су
се у саборну цркву, у којој се је држало
благодарње за срећну вјеридбу Њ. В.
Престолонаследника.

Кад се је из цркве изашло са благо-
дарења главари су прочитали пред наро-
дом депеше честитања, које су у име овог
племена у брацкој заједници упућене: Њ.
В. Господару, Њ. В. Књагини, Њ. В. Пре-
столонаследнику Данилу у Петровград, и
Њ. С. Књазу Мирку.

Народ је проишито речене депеше са
веселим усклицима Живијели!!!

Испред цркве пошли смо сви у зајед-
ници пјевајући у овдашњи Књажевски
Дворац. Кад смо дошли пред Дворац на-
редио је г. подкомандир Станко Петровић,
те су војници учинили неколико пута
браз палбу из Московских нових пушака у
част овог срећног весеља. Народ је цео
дан пред Дворцем водио коло црногорско
и зецко и веселио се непрестано до 6 сати
у вече и онда се разиша својим кућама.
За све вријеме овог весеља народ је био
чашћен различитим пићем, гдје је било
више здравца, које јеу се подизале у
здравље цијелог срћног владајућег Дома.

Грахово, 5 априла 1899. — Срећну
вјеридбу општељубљеног Престолонаслед-
ника нашега, ту највећу радост нашега
Славнога Владјаућег Дома и Црне Горе,
на овоме крају прославио и објавио

сусједству нашем, нашој прекограничној
браћи — најдостојније. У суботу у вече
око 9 ура, чим нам брзјав стиже обуче
се наша варошица у огњеном пламену од
пушчаног праха и огњева испред кућа и
по „Умцу;“ то исто прихватише и околна
села и све се листом згину у варош. И
прослављени граховачки топ са врху Умца
поче пуцати. Веселе, пјевање и играње
у велико, које није преставало све док се
је сјутри дан 4 априла отишло у цркву
Св. Николе на благодарње; напротив сва-
ким часом било је све више, јер је сваки
к вароши хитао. Топ и пушка никако пре-
ставали нијесу. На благодарњу било је
и мало и велико управо сва варош са око-
лином. Чета војника са оружјем била је
такођер. Идући у цркву која је мало по-
далеко од вароши разлијегао се све од
пуцњава и пјевања. При повратку исти
ред, сувише је почео пуцати топ с Умца,
који је био тек у зору престао. Кад се је
дошло у варош, наставило се играти и пје-
вати и напијати сретним вјереницима. Иза
подне почели су долазити прекогранична
браћа и узимати живог учешћа у свеоп-
штој радости. И ноћ је наступила а кола
веселе и грмљава нијесу престали, све до
јутрос. Топ је све зачињао који није тако-
ђер преставао. Са њим нијесмо пазили
реда, него их је нешто више од стотине
пукло — иза сваки пуцањ кличући: Жи-
вијели срећни вјереници, Живио Господар,
Живијели Црногорци. — Данас ћемо наста-
вити, јер се данас навршују 20 година од
рођења нашем Великом Војводи од Гра-
ховца. Живио!

Ријека, 6 априла 1899. — Овога пу-
та наша варош, као и све остале црногор-
ске вароши, као и сва села и мања села,
имала је весеље, али не весеље уобичаје-
но, него необично, неопишано. Није то тра-
јало уру, двије, дан, дан и по, него три
дана беспрестанка, дану и ноћу, јутром и
вечером, једнако весело, једнако хорно и
пеуморно, једнако чило и лако, да би ро-
као човјек: они су људи опипени надпри-
родном радошћу; ове људе нека необична
сила држи, вољу им даје и не да, да им
се лака и витка крила тако уморе.

У суботу вече, на пола седам сати,
стиже нам овје прејадосни глас: да је
наша дика, наш понос, наша узаница, Њ.
В. Престолонаследник нашао Себи срећну
Заручицу, једину стару владајућу Дина-
стије њемачке: да је нашао Себи Друга,
вјернога пратиоца, илду свога жића, с ко-
јом ће, ако Бог да и да Бог да, бити сре-
ћан и пресрећан, весео и хоран, као што
су и Његови Узвишени Родитељи срећни,
зафалити милоче Богу и староме црногор-
скоме талиху. Чим је телеграф саопштио
овај мили глас, загрнуле пушке на све
стране, запјевале мало и велико, поигра
старо и младо, загрлиле се и запјевале
све три вјере. Општина је дала да се пи-
је, колико ко хоће и колико ко може, и
да пије вољни и невољни; а и како пеће
на овако радосни дан! Ту је пало мноштво
одушевљенијех здравица; ту се непрестано
узивкивало: живијели срећни Вјереници!

Веселе је трајало те вечери до ис-
пред саме зоре, а весељу су присутни
били сви овдашњи чиновници, све грађан-
ство, мушко и женско, и сва оближња
околна. А сјутра-дан одржала се је сауж-
ба с благодарњем за здравље Њ. В. Пре-
столонаследника и Његове Узвишене Вје-
ресаце; па се онда опет поновило весеље
без прекидања до 8 сати у вече. Чим је
стигао глас, сва се је варош преобукла
тробојницама и засвијетлила не само ср-
дачном радошћу него и илуминацијом. У
овој игри нијесу од православних нима-
ло изостали римокатолици и мухамеданци;
што више, све три вјере, здружене, изми-
шљаху сваки час нова весеља, нове начи-
не игре, како ће свом одушевљењу што
веће одуше дати.

4. Априла у 8 сати у вече Друштво
Ријечке читаонице држало је скуп у свом
локалу гдје се весеље наставило. Све здра-
вице пропране су са срданијем узвица-
ма: живио и живијели! а љаци онд, осн.
школе и остали наши пјевци пропратили
су их са пјевањем сходних пјесама. Ту
се је друштво у најријетнијем распо-
ложењу веселило до поноћи.

Сјутра-дан, 5 априла, као на дан ро-
ђења Њ. С. Књаза Мирка, друштвенога
покривитеља, сви чланови друштва при-

суествовали су благодарену. Ђе су се скротило помогли за дуги живот, срећу и драгоцјено здравље. Н. С. Књаза Мирка, па су се повратили у Читаоницу, гдје је мјесни свештеник осветио водичу, као на почетку нове друштвене године. За тијем је пресједник Мато Чакић подигао здравичу за здравље Н. С. Књаза Мирка, С. Лукачевић за здравље свега Владарскога Дома, Д. Гвозденовић, благајник, за здравље Цара Николе II, покровитеља Црне Горе. Најпосље је подпресеједник А. Јовићевић напио Књазу Мирку, као Високом друштвеном покровитељу, и Друштву, његовој узајамној љубави, слоги, јединству манијевши у краткој карактеристичној црте међусобног друштвеног понашања. Све здравце пропратене су са највећим одушевљеним. Са исте сједнице Друштво је честитало својом Покровитељу срећни рођендан, пожељевши Му дуги живот и срећу на дуги и понос свега Српства. Ето тако се надовезаше 3 радосна дана један за другим.

— Н.

Манастир Острог, 6 априла 1899. — Примивши депешу, којом се објављује вјеридба Н. В. Престолонаследника Књаза Данила, — г. ком. Ристо Дамјановић, одма је наредио да се окупи баталион Вражњемачки у ман. Острог, да се војницима и народу објави радосна вијест у нећељу.

Баталион је дошао парадно и присуствовао при благодарењу. Г. Игуман Петроније Рајичевић са дотичним свештеном, држао је благодаренје са многољестивијем у храму св. Троице у доњем манастиру Острогу, а чете пред црквом биле су парадно уређене.

По свршетку благодарења г. игуман са свештеном и војенима и грађанским чиновништвом, изишли су из цркве и етали пред баталионом. Г. Игуман држао је бесједу којом је објавио војсци радосну и веселу вијест о вјеридби Н. В. Престолонаследника Књаза Данила, са ускликом да му буде сретна; на који глас војска и цео присутни народ викали су: „живи! живи! живи!“

Г. игуман Петроније, дао је баталиону 50 кола ракије. Чете су биле поређане у кругу на манастирској авлији пред етапом г. игумана. Кад је војска почела пити ракију, следовала је поново бесједа од стране г. игумана уз здравичу, којом је надржио за здравље и дуг живот нашег Узвишеног Господара Књаза Николе I, па који глас цијела војска са одушевљеним викала је: „живи! живи! живи!“

Посље су следовале мање здравце за срећу и напредак цијелог Владајућег Дома. Свакој здравци војска и народ одајивали су се бурним усклицима живјели! Онда су отпочела кола са веселим цјеванем и играњем, да је милина било гледати, како је владао неопишано одушевљење.

Послије тога наредно је г. командир да војска етине у редове и читала се молитва по обичају војничкоме и војници су еломилн врте и ослобођени да иду својим кућама, али весеље није престало и посље тога, него је народ проводио весеље цијели дан.

Улцињ, 8 априла 1899. (Телеграм).

Највеселије је најодушевљеније прослависмо срећну вјеридбу нашега опћељубљенога Престолонаследника. Три дана и три ноћи без престанка орила се пјесма, играла се кола, и пило се без мјере па све стране нашега дивнога Улциња. Од како је горди град Улцињ основан на бреговима српскога мора јадранскога мислила да таквога слава још није доживљива. У овоме славу и весељу примале су учашће све три вјероисповиједи и вјеруј ми брате Србине да нијеси могао знати ко је одушевљенији био или мухамеданац, или римокатолик, или православни. Не гледајући на то што су у овом весељу примали учашће и годинама изнурили старци и певина дјеца, није се догодило ни најмањег непријатнога догађаја. Оволико сада, а писмом опширније. Примити поздрав и срећно било ово весеље не само за нас Црногорце, већ и за Српство свуд и на све стране.

СРЕТНА ВЈЕРИДБА.

Прођеће љупко молило Бога:

Дај ми, Господе, још један цвијет
Којег ћу предат *Књазу Данилу*
При мом доласку у бели свијет.

Уз цвјетче много, што си ми дао
За младе моме и јек момачки,
И ову ружу даруј ми нову,
Да њом окитим престо јуначки! —

Чуј ме, Господе, смиљуј се благи,
Справи ме у свијет пунаних руку!
Те један цвијет још ми даринај
Дивнога сјаја, а дивног струка!

Даруј ми, Боже, још једну ружу,
Што личи Твојој на исток зори;
Да је предадем, ка адем камен,
Витешкој Српској тој Црној Гори!

Нек сија тамо у светом стјењу
Као даница звијезда мила,
Ил' као дивна анђелска слика
Уз напљедника Књаза *Данила*! —

Весело Господ прихвати мољбу,
Својега сјајног милог прољећа,
Те му дарива још један цвијет,
У коме сија Србинска срећа.

Даје му цвијет питоми, сјајни
Из Мекленбурга славног Њемачког —
Краљевског соја вилу му даје
Иа дома сјајног, дома јуначког:

Да са њом вјери Књаза *Данила*
На братској Нени у Царске дворе
На радост *Оца, Мајке и Браће*
И на весеље све Црне Горе.

† Радоје Црногорац. 1)

ДО ПИСИ.

Оцињ, 3 априла. — (Зима у нашем приморју.) Одавно се не јавља нико из нашег краја, па се ријеших да то и овога пута ја учиним.

По самој ствари најрадије ћу се позабавити таквим дописом летимичним погледом и површном ријечју о овогодишњој зими, коју до почетка самог прољећа мање више похвалише и многе новине. Таква је била и код нас, угодна какву човек може жељети и по здравље и по све, чим се народ богати. Управ то је била, кад предпоставимо ланску неродичу особита благодат и милост Божија, да народ буде здрав, да ради и лапке заслужи коју хљеба, без чега би иначе имао и срадасти по киша и студени времена. Та је срећа била опет у толико већа, што би при таквим данима упрошављивала се и стока, јер би њу људи по тежику потреби и случајној глади тропили и на пазаре јевтино давали. Дакле, то је двојна срећа и особити напредак, будући да се то све наслоа а и сама се стока као псада овђе умножила. Нагодет такве зиме показала се и на саму природу; ни још прољеће није, а ето вам орача ће хита, да преосталу земљу за кукуруз узоре, да је трави и корову отме, да је наложи суицу и топлини, да је управ обогати из природе; то исто чини и виногради, да пре нег развије виноград дубоко окопа и травке очисти. Док се за овјем хорно иђаше дотле зимњи ујеви и ливаде бујно расијаху — онако како човек најбоље отуда може жељети. Сва природа у радости и цвијету, а још се ни зиме опростила није!..

Тек о Мученицима — почетком прољећа ово се коло малко прекреће, рек'о би човек као да почиње зима — само дани одужали те је у толико и неприроднија, етуди се и са вјетровима и снјегом те опет природу затвара и у сумор повраће: гину путољци или њежне младичице, или сјежа трава, па се збиња оно давно народње пророчанство: „дако зима не угризе зубом, а она ће опинути репом.“ Е, па су од таквог репа теши и мађијери — ударици, и ако се опет којим лијецим и топлим даном залијече, јер ипак оставља свој траг, као што то и овога пута тако бива. Она не само што је простудила, него је донијела и болест стару и одомаћену „инфлуенцу“ чије пријатељство непријатно бива постојему слабу и нејаку старцу или макар и момку преоблавају. Овђе се те стране, остало се добро и није било смртни случајева, премда од ње болесних породица било је доста. Та непријатност гонила је нас све уједно са зимом и рђавим кишљавим временом до 2 ов. мјесца изливаше се у посљедње 24 сата велика киша, која је потопила толики наш дуг у коме прије тога не бијаше воде. Дан јутрос освиће ведар и топао, а дај Боже да такви устарају, да сваки иде са својим послом!..

Дочим напоменух мало горе о Улцињском дугу онда ћу о истоме у кратко да напишем она неколика ретка.

Дуг је Улцињски ипак, зато је и подвиган, јер нема толике висине над морем и блатом које је усред њега. Блато са морем везује један проципији прокоп, а од оне велике поплаве везује га од стране мора један мали затвнич са узаном одушком а при том и плитком. У њ свагда зими стоји по неколико наших бродова, зато је, гледајући на бољу будућност овог затвнича и називат порат „*Књазица Малека*.“ У овај порат још ланске године управник приморја г. Марко Петровић, дао је новим коритом довесио ријеку Брделу, видећи да ова понајвише поплава улцињски дуг. Корити од тога велике су, јер са Брдлом српјегају се и још многе друге повешће воде што су прије тога утицале у блато и дуг. А од куд дакле сад толика вода? — Посљедњом кишом нарасли су извори, који су изокло дуга, па су они њега и потопили.

1) Ову нам је пјесму врли пјесник предао касно за прошли број, па смо му објавили, да ћемо је донајети у идучом, што ово и чинимо. У.

Ја инциљер нијесам, али изближе познајем блато, дуг и изворе изокло њега, па ћу у колико о том знам приближити овђе. Извори су при крају дуга у дно главица и тако расијавају се по обличним земљама и дугу, па кад свој крај потоне тек онда предаде на даљи дуг, ђе је и нижа земља. То се примјетило зинуе, будући да при изворима свагда бијаше потопљен један дно, а много ниже земље, ђе ових извора нема, бијаху безводне.

Значи дакле, да таквим изворима треба дати сталне одводнике — конавле до у блато, да се по земљама не развијају; а дионичари да своје земље оконаве и у вези један за други да у главни доведе. Тад да видимо били се наш дуг тако лако дао поплавити!

И. Ј. В.

Бајице, 6 априла 1899. († Лука Божов Мартиновић) — Послије кратког, но тешког боловања 4 о. м. испустио је своју душу Лука Б. Мартиновић, секретар Великог Суда, у 57 години свог живота. Покојник родио се је у Бајицама, а сувремено школовање свршио је на Петинју. Био је секретар Црног. Сената, а у потонем рату вршио је дужност официра, и по свршетку рата постао секретар Великог Суда. Пуних 30 година вршио је покојник повјерене му дужности ревнионо. Како у грађанским дужностима, тако и на бојном пољу показао се је достојан бити и називати синоцем пок. Ђура Прелова, црногорског сенатора, којег гром јунака, пок. Књаз Данило, назвао другим Облићем.

Покојникове заслуге Њег. В. Господар наградио је са 6 ордена, и обдарио капетанским грбом.

Покојни Лука бјеше: биетар, рјечит, истинит и однећ слободног духа. Он се не стиђаше ма коме у брк рећи оно, што држаше да је истинито и праведно. Његовом поштењу ријетко бјеше равна.

Данас на 10 ура покојник је предат матери свију нас. У пратњи учествовали су сви секретари В. Суда и свију Министарства, на челу којих бјеше и члан Великог Суда, г. Јевто Милетић; осп. школа са својим наставником и етла народа. При погребу говорио је секретар В. Суда, г. Шаулић надгробно слово.

У лицу овог честитог Србина и човјека наше домовина губи вјерног и храброг радника и војника, друштво ријетког друга, браћа доброг и узданог брата, пријатељи ријетког пријатеља. — Покој му души и лака му црна земља.

И. В.

Њижевност, умјетност и просвјета.

(Племенито дјело.) „Школки лист“ пише: Из поузданог извора дознајемо, да је Н. Светост Патријарх српски Георгије Бранковић намјерао о својоме трошку свадати здање за богословски семинар у Ср. Карловцима. Здање ово саградиће се или код доње карловачке цркве светих апостола Петра и Павла на пространом дворшту и у том случају поменуца црква постаће семинарском црквом. Ако се не би могло то извести, онда ће се семинар издати у блискости гимназијскога здања и то одмах преко потока на присторијама које су већ за ту циљ набављене. Здање новог семинарског здања етаће 100.000 фор. и снабдијено ће бити са свима потребама, које су нужне за интернат и алумнат богословске младежи. Темел овој задужбини својој положиће Његова Светост Патријарх у име Божије ове године на свој 70-годишњи дан рођења. Управо око тога времена из интереса великог Текселијиног фонда од једног милиона, у смислу зајемгања Текселијиног, моћи ће се годишње на издржавање семинара 20.000 фор. тропити, а том приходу придодаће се установљене већ етпендије за богослове из цијеле Митрополије Карловачке, те тако ће се моћи из тих прихода до 80 богослова у поменутом семинару бесплатно издржавати.

Такође из врло поузданог извора дознајемо, да ће се за кратко вријеме успоставити у Ср. Карловцима и интернат за сиромашне гимназисте који се добро уче. У том интернату имаће младичи ови стан и етајаће под надзором једног духовника а храну ће добијати у благодјејанству.

(Ловачки обичаји у Срба.) Лист „Караџић“, за српски народни живот, обичаје и предање, који је почео ове године излазити у Алакенциу, доноси следећа питања за прикупљање градива о **ЛОВАЧКИМ ОБИЧАЈИМА У СРБА**

Лов је једна од најстаријих радња човјекових. Чим се човек појавио на свијет ваљало му је ловити: и ради одбране од животиња, и ради хране. Лијеп је рекао један француски писац: Прије него што је постало задовољство, лов је био потреба човјекова. Лов је рођен с човјеком, који је још од првих часова морао да се бори против страшних непријатеља, животиња, од којих су му многе служиле

Avant d'être un plaisir, la chasse fut une nécessité pour l'homme. (E. Blaz).

и за храну. Лов је дакле у најстарије доба потекао из нагона за самоодржењем, а и из потребе за храном и одјелом.

О лову има пуно свједочанстава и из најстаријег доба. Остаци нађени по сједиштима првобитних људи јасно нам казују борбу човјечију са животињама. Настарији споменички настаријих народа очито говоре о лову. Временом лов постаде мушка забава. У средњем вијеку већ је лов забавна јако развијена у свију народа Европе. И наше народне пјесме пружају нам пуно примјера лова. Па и дан данашњи је лов свуда у врло високој чести.

Поступним развијањем баштинских односа, лов, који испрва бјеше свакоме слободан подвигнут је извјесним ограничењима одакле потече ловачко право и ловачки закон. Пу ово не мораде баш увијек бити написано, већ се може вршити и по обичају, који је творевина искуства и времена. Сем тога поставише се извјесна правила по којима наља обављати лов и т. д. што такође на много мјеста постаде обичај, који је вриједио као закон.

Пу ма да је лов данас само задовољство или и вјештина пометне употребе корисне дивљачи и тамањена штетних, опет овај рад у нашега народа заслужује велику пажњу, јер мислимо да баш с тога што је та радња врло стара, и што никад није престала да је сачувала и трагове своје далеке прошлости, а и трагове свога развијања. Сем тога у лову се наш народ и до скоро дана данашњега руководио готово једино по обичају, који је такође из старине, током времена измијењен, али се на њему види и старина и разлика.

Према свему овоме необично је потребно проучити лов нашега народа, како би се сазнало, шта се у његовом лову сачувало из давнашње старине, како се лов сматра, како се врши, и шта се све о њему вјерује и прича — Како се пак све ово може сазнати из лова и обичаја око њега, који обухватају и сам лов, то смо ради покупити овђе, и пружити их науци на употребу.

Тога ради уредништво „Караџића“ ставља овђе питања, која се односе на ловачке обичаје у Срба, молећи свакога ко их зна или их сазна, да их овамо на саопштне шаље.

Ну пошто ова питања нијесу ни из далека потпуна, то се сваки моли, да ако што из ловачких обичаја и ван ових питања сазна, и то саопшти.

Ево питања за прикупљање ловачких обичаја:

1. Шта се прича о лову у старо доба?
2. Да ли се тада више ловило, и зашто?
3. Ко је ловио?
4. На које се животиње нишло у лов и каквим оружјем?
5. Како се у лову поступало?
6. Има ли људи који се само ловом баве?
7. Ко су ти људи, да ли само богаџији или и сирамашији?
8. Лови ли кад год и женска чељад?
9. Како се сматра онај ко се бави ловом, да ли као поштен, вриједан, лијен или неваљало?
10. Ко обично иде у лов, да ли само старији људи или и младеж, или и једни и други?
11. Да ли се ловачка вјештина нарочито учи и како?
12. Иде ли се у лов у групи или појединце или и тако и тако, како се зове први начин а како други?
13. Да ли се лов сматра као страст, навика или како другојачије?
14. Како се то зове?
15. Да ли се вјерује о ловцима да имају каквих нарочитих особина: да радо лажу, да се хвале и т. д.?
16. Вјерује ли се да ће онај ко је ловац оглувљети, ослијеђети, осиромашити, или да га мора друго што постићи?
17. Какво је вријеме најугодније за лов?
18. У које се доба године и дана полази у лов?
19. Да ли има каквих предзнака, по којима народ вјерује да ће бити лова или обратно?
20. Да ли се што враћа кад се у лов полази и шта?
21. Да ли има каквих ствари које се избегавају прије поласка у лов?
22. Кога не ваља срести кад се полази у лов, а кога је добро срести?
23. Шта не треба рећи ловцу кад у лов пође, а шта треба?
24. Како се зову она мјеста гдје се дивљач нарочито јавља и каква су то мјеста?
25. Да ли се дивљач нарочито његује, кад и чиме?
26. Да ли се дивљач нарочито разпознаје по старости, полу, дебљини и т. д. и по чему се то распознаје?
27. Да ли се у извјесна времена не лови и зашто?
28. Дијели ли се лов на крупан и ситан?
29. Опне самога лова.
30. Како се лове зечеви, како лопове, птице, вукови, међеди, срне, дивље свиње и т. д.

31. Праве ли се у лову засједе, рупе, замке, или друго што?
 32. Мама ли се и. пр. вукови звонцима или другим чим, и како?
 33. Које се животиње лове?
 34. Да ли се што враћа кад се убије: зец, лисица, вук, мејед, препелица, голуб, грица и т. д.?
 35. Које је животиње грехота ловити и зашто?
 36. Која јела народ справља од лова?
 37. Да ли има о лову каквијех прича, пословица, заговјетака и т. д.?
 38. Да ли животиње које се лове имају још каквијех имена сем обичних?
 39. Има ли нарочитих назива за ловљење: крупних животиња, ситних животиња, птица и т. д.?
 40. Шта се вјерује о керовима?
 41. Каквих врста керови има, како се врете разликују и називају?
 42. Која су најобичнија народна имена керови, (и. пр. лиско, шарко, чапа, рунда и т. д.)
 43. Ко учи керове да лове и како се при томе поступа?
 44. Који су називи појединих радња керови?
 45. Шта се прича о томе, зашто се данас не лови помоћу птица?
 46. Како се сматра онај ко убије вука или другу какву већу животињу?
 47. Шта се ради кад се убије вук, а шта кад се убије друга већа животиња?
 48. Ко проси са убијеним вуком и зашто, и како се то ради?
 49. Шта се даје оном ко проси?
 50. Да ли се том приликом враћа?
 51. Узимају ли се поједини дјелови вука или друге које животиње као лијек, враџбина и т. д. и зашто?
 52. Да ли народ сматра као кривцу, кад ко лови у туђој шуми или забрану, или се лов сматра као општа ствар и може се ловити гдје ко хоће?
 53. Чиме се лови, да ли само пушком или још чиме?
 54. Какве су пушке којима се лови.
 55. Да ли ловац увјек лови само својом пушком, којом је навикао или му је све једно?
 56. Каквијех има пушака, са каквим особинама (да расипљу арно, да подбацају, надбацају и т. д.), и како се зову те особине?
 57. Како се пуне пушке, којим редом и како се зову поједини дјелови материјала којим се пуне? (Ово нарочито за старе пушке предњаче.)

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

(Пјевање.) У једном стручном листу изашао је један чланак о здравственој вриједности пјевања, који ће несумњиво заинтересовати не само пјеваче и пјевачице по занату, него и оне, који пјевају за своје задовољство. Из тога чланка знамо о овом глане мисли.

Остављајући на страну естетично гледиште, пјевање је чисто тјелесно вјежбање и оно у извјесном правцу утиче и на друге радове и појаве. Прије свега пјевање зависи од дисања, јер при пјевању потребна је већа количина ваздуха него при говору. Пјевач може вјежбањем знатно да умножи количину ваздуха, који плуће обично примају при дисању. У сјеверних народа плуће су развијеније него у јужних, јер сама клима захтијева снажније дисање. Тако на пр. Нијемци могу просјечно да дишу са обе плуће од 3200 куб. центиметара ваздуха, али пјевачу по занимању могу далеко да надмаше ову количину. Већина пјевача може једним дахом да истури до 5000, а пјевачице до 4000 куб. центиметара, па и ове бројеве не треба сматрати за крајње у овоме погледу. При обичном дисању ниш се плуће толико шире као при успљеном, нити се толико скупљају као при снажном надисавању. У човјека, који мирно дише, колебања су у плућима незнатна; он обично дише 500 куб. цм. ваздуха, што чини $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{12}$ цјелокупне количине, који могу његове плуће да приме. Пјевач међу тим не само да дубље дише, него и потпуно искористи снагу дисања свога прије, него што поново увуче ваздух. Дакле промјена ваздуха и проијетравања плућа у њега је много савршеније него при обичном дисању. На како ово дубље дисање утиче на примање кисеоника, то 1—2 пута дневно предузето вјежбање у пјевању, од $\frac{1}{2}$ сах. трајања, обилато провиђава плуће и појачава измјену гасова у његовој крви.

Дубина и вјежбање дисања, као што бива при пјевању, у исто је вријеме и вјежбање мишића за дисање. При дубоким дисањима судјелују готово сви мишићи трула и врата, дакле битни би свијех мишића. Дубоко дисање не појачава само унутарњу ширину грудног коша, него опружа кичму и за то се сваки пјевач истинитивно исправља кад хоће да пјева. Готово сви пјевачи и пјевачице имају лијепо држање тјјела. Што од трушних мишића не судјелује при успљеном удисавању, то судје-

лује при успљеном издисавању, док мирно издисавање иде без мишићних напора. Пјевање је дакле гимнастика мишића, а ово нарочито утијече на мијену материја у цијелом тијелу. Веома је важно за плућа, што се обилатим трајним дисањем одржава гнпкост ребара, а нарочито ребарских зглавака, јер тешкоће дисања у старости битно се оснивају на губитак гнпкости ребара и њихових зглавака, који су због недовољног дубокога дисања рано окоштани.

Осим овога пјевање још знатно утијече на ток и садржину крви у плућима. Што се дубље дише, тијем се више крви приводи срцу и плућима, а тијем је убрзанији крвоток. Ово јаче протјечање крви кроз органе за дисање у исто је доба предохрана против туберкулозе плућа док је веома честа у глуво-нијемих, јер због оскудице говора дисање је слабије, неизвјешано, а тијем су и плућа слабија и са мање отпора противу поменуте болести. Надисани ваздух увијек је засићен воденом паром, и свакад остаје такав, па ма колико дуго трајало дубоко дисање. Према овом пјевањем се мијења вода у органима дисања, а оно је мијењање или испаравање у толико јаче, у колико се дуже пјева, а јаче испаравање воде изискује већу потрошњу топлоте, и тако се пјевањем прије оглади. Ово ће потврдити сваки пјевач, а и ми видимо, да су и пјевачи и пјевачице добро ухрањени. Осим свега овога утијече пјевање на рад органа за варење, јер с пјевањем иду јака кретања пречаге и трбушних мишића. Ако свему овом додамо, да пјевање изискује негована уста и да ваздух лакше пролази кроз нос ушљед самога пјевања, онда се мора признати, да је оно, разумно употријебљено, право тјелесно вјежбање, које знатно утијече на здравље.

(Како се дуго живи.) Доктор Јамес Савер држао је у Бирмингхаму јавно предавање, у којем је расправљао питање: како треба човјек да се влата, ако хоће да достигне старост од сто година. Најзад је све хигијенске мјере свео у овијех 18 тачака:

1. Осам сати спавања.
2. Спавати на десној страни.
3. Све завјесе, око крвета, на вратима и прозорима држати сву ноћ отворене.
4. Метнути пред врата исте собе какву астуру.
5. Да није никако кревет узид на мјештен.
6. Никад не узимати најутра хладне душеве, већ купатило, у којем је вода топла, као што је тијело човјечије.
7. Тјелесно се вјежбати прије ручка.
8. Јести мало меса и гледати да је оно добро печено.
9. Одрасли не треба да пију млијека.
10. Јести доста млисти, како би се исхраниле ћелије, које убијају клице разних болештина.
11. Клонити се отрова који уништавају те ћелије.
12. Сваки дан радити гимнастику на чистом ваздуху.
13. Не трпјети животиње у собама. Оне могу да носе собом клице од болести.
14. Ако се може живјети у пољу.
15. Пити воду, набојавати влагу и комшије.
16. Мијењати своје занимање.
18. Ограничити своје страсти.

(„Нар. Здр.“)

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 14 априла.

† РАДОЈЕ РОГАНОВИЋ.

На Цвијети у вечер, изненада, умро је овдје *Радое Рогановић*, државни благајник и познати наш народни пјесник. До 10 сати био је у дрштву пријатеља, и тек је дошао у своју собу да почине, у мало минута је издахнуо.

Његова смрт је изазвала опће саучешће, јер је покојник од свакога био љубљен и поштован, што се најбоље видјело при његовом спроводу, на ком се окупило цијело грађанство цетињско са Њ. С. Књазом Мирком на челу. Пред свештенством су одили ђаци мушко и женске основне школе, па гимназије и учитељско-богословске школе. Кад је из куће изнешен мртвачки сандук г. Ник. Ст. Љубиша изговорио је над њим следећу опроштајну пјесму:

Вјечности вјечној, гдје свак мора бити,
 Бесмрћа рјека гдје свој шири тек, —
 И твој се диже твој дух племенити...
 Пјеснице с Богом!... с Богом за на вјек!..

Мирно и лако душа одлетјела, —
 Свјетла и чиста од постанка свог,
 Висока душа к небу се узвјела
 Изворима вјечним жића бесмртног.

С Богом, о сјени, о ти душо чиста;
 Чиста ка' кристал на сунчани сјај;

На шарном цвјећу као роса писта, —
 Пјеснице с Богом, с Богом остај!

Све што си мога' ти си нама дао:
 И пјесмом вјение вио роду свом,
 И мишцом храбром лаворе си брао —
 У бој гдје звечи јагана лом.

О душо свјетла, душо тиха, блага, —
 Пошљедње „с Богом!“ — кад остави свјет —
 К небу ти шаљу твоја браћа драга,
 Гдје вјечни дуси — вјечни шире лет...

Вјечности вјечној, гдје свак мора бити.
 Бесмрћа рјека гдје свој шири тек, —
 И твој се диже твој дух племенити...
 Пјеснице с Богом!... с Богом за на вјек!

Послије опијела у Влашкој цркви, г. проф. Лазар Петровић изговорио је над покојником у црквеној авлији следећу бесједу:

Тужни зборе,

Ево нас пред овом земљаном сјенком,
 окуписмо се над црним сандуком, да речемо пошљедње „с Богом!“ теби, незабољављени, добри „Рапо наш“, чији се живот тако ненадано утрну без тужне свијеће, смртне болесничке воштанице.

Ево нас, дођосмо, велим, тужни зборе, да испратимо слатког Радоеа, да га с замажљеницама оквасимо, не би ли му црна земља лакша била. И ништа нам теже на душу не пада, ништа нас тако оштро по срцу не реже, него оваки изненадни кобни удес, у којем нас врли покојник и без с Богом и без опроштаја остави, као капиља од нас се утаји, те га — јуче жива, сада скрштених руку, непомично — мртва пред собом гледамо.

Гледајући у његово мртвачко лице, ми у памети имамо једног вриједног раденика на пољу дужности према земљи и народу нашем, којег је из дубине душе и срца свог ватрено љубио с оном и онаквом љубављу, каква се само пожљети може од правих синова своје домовине.

Покојник се родио 1851 год. у селу Прогоповићима, а старином је из цуцких Трњина. Бригом стрица свог, блаженопочившег Илариона владице, отишао је у Србију, те је у Биограду учио гимназију и свршио богословију. Иза тога је одма похитао да послужни своју домовину, у којој је примио државну службу, а 1878 г. назначен за државног благајника у министарству финансија, коју је дужност, ето баш до јуче, најревносније обављао на потпуно задовољство нашег Узвишеног Владарца и надлежне му власти.

Још од раније младости, у ђачком животу, покојник је прихватио лиру, да уз њу пјева и прориче сретније дане Србинове. Његова поезија сва дише врућим, патриотским осјећајем, заносом кити и опјева славу свог народа и српских јунака. Таквих пјесама има веома много, које су растурене по свима готово еписким листовима, а главнији су му радови: епски сјејнови „Ропство Владике Данила“, „Милена, Књагиња Црногорска“; драмски: „Царев Лаз“ и „Бој на Трњине“, које је већ доживио, да види и чује на српској позорници.

Поред интелигенције и моралне своје јачине, покојник бијаше до крајности поштен, честит, родољубив, искрен, пун допадљивих својстава, пун духа и енергије, пун љубави и воље: свика племенита мисао дубоко одјецаше у његово нежно, осјећљиво срце, те је и као грађанин, и као службеник и као чиновник одужио се роду свом. Он му је више од 20 година корисног активниог рада, не осврћући се на мамљиви свијет себичности, све своје посветио: таленат и младост, службу роду и науци; због чега је и био цијењен, љубљен и награђен од нашег Књаза-Господара. Његове преи видимо некићене нашим и страним орденима. А куда ће му сјајнијег од опог дичног имена, којегмо смо дужни вазада с љубављу и поштовањем спомињати?!

Нећу, тужни зборе, да вам даље ређам његове душевне врлине. — Сви сте очевидци његове усталачности, његове предустретљивости, његове несприворне, ревносне и жарке љубави према Господару своме, према својој Црној Гори, према сваком искреном, поштенном брату Србину. — Нећу, велим, да вас мучим, јер свима вама читам тугу из очију. Дозвољите само, да се, као грађанин, од стране грађанства са њим опростим:

Рапо, слатки друже и брате наш!
 Ти полазиш на далеки неповратни пут,
 остављаш нас на свагда... Хајде, почивај
 мирно костима у недрима мајке домовине,
 али твоје име, твоја слатка успомена, пре-
 дата је срцу нашем.

С Богом, поштена душо!
 С Богом, слатки Рапо! — С Богом!...
 Мир праху твој!...

Па се спровод кренуо на ново гробље, гдје се са врлијем покојником опростио г. Милош Ђ. Шаулић, секретар великога суда, у име дру-

гова, врло топлијем и дирљивијем ријечима.

Така му родна земља, коју је тако жарко љубио!

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

БУКАРЕШТ, 11 априла. — Ново министарство овако ће бити састављено: Кантакузен, вођа контеернативаца, пресједник и унутрашњијех дјела, генерал Мано финансија, генерал Лаховари рата, Јенеско правде, Дисеско наставо, Флова државнијех добара, Јован Лаховари спољашњијех послова, Истрати грађовина.

ГОЛФО АРАНЋИ, 11 априла. — Краљ и Краљица на „Савоји“ прегледали су бродовље инглеско и италијанско. На доручку на броду „Мајестик“ одговарајући на здравицу амирала Краљ Умберто изразио је жељу да види заставу инглеску уз италијанску у интересу мира.

ГОЛФО АРАНЋИ, 12 априла. — Синоћ је било дине на „Савоји“ и у исто доба на „Лаурија“ у част официра инглеских. Сјајно освјетљење; музика је свирала на измјену химну инглеску и италијанску. (Опажемо како је „Кор. Биро“ тачан у овом случају, док му њему није било ни гоебе, ни освјетљења, ни музике при посјети француског бродовља! У.) Јутрос су Величанства кренула пут Мадалене, праћена италијанском ескадром, уз пуцњаву топова са инглескијех и италијанскијех бродова.

ЛОНДОН, 12 априла. — Гошен је држао бесједу у Шефилду, рекавши да су бриге последњег октобра ишчезле, и сада да је физиономија најмирнија.

БУКАРЕШТ, 12 априла. — Министарство је коначно састављено, као што смо саопћили, само је Јенеско узео наставу, а Сисеско правду.

СОФИЈА, 12 априла. — Општинска управа, која је била уз пређашње министарство, распуштена је, и на њо мјесто постављена комисија.

ЊУЈОРК, 13 априла. — Канатан Коглан на повратку с Филипина држао је бесједу на банкету, казавши један инцидент између Деваја и једног њемачког официра за вријеме блокаде Филипина, којом приликом Девеј да је рекао, да би повриједа блокаде имала за последицу рат. Државни секретар Хај изјавио је њемачком посланику своје неодобравање те бесједе Коглана.

ПАРИЗ, 14 априла. — Лиланов, пресједник општине петроградске, положио је на гробу Фора вијонац града Петрограда, у присуству мноштва народа, општинскијех вјешника и преставника Лубета, Долкаса и Урузофа.

БОМБАЈ, 14 априла. По једној вијести Русија је добила право да окупира луку Бендерабе у персијском заливу за пријеме које хоће.

БЕЧ, 15 априла. — Пресједник врховног суда, бивши министар пресједник Хохенарт умро је.

СОФИЈА, 15 априла. — Влада је добила позив на конференцу у Хагу; као делегат одређен је Ставчев, дипломатски агенат у Петрограду.

ПАРИЗ, 15 априла. — У част Лиланова, предсједника петроградске општине, био је банкет, на ком су били Дини, Долкасе, потпресједник муниципије Вебер подигао је чашу за добар усјех дјела разоружања, Дини у здравље Царево.

ВАШИНГТОН, 15 априла. — Влада је добила писмо капетана Коглана, у коме говори, да није имао намјере да вријеђа Њемачку. Извјештаји листова о његовом говору да су прећерани и нетачни. Говори се да ће Коглан брзо оставити војску.

1) Види одговор на ово питање, мало другачије постављено у В. Богинића: *Zbornik pravilnih odgleda i Južnih Sloveca* 1 стр 256.—256.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Овијем изјављујемо нашу топлу благодарност свијема нашим пријатељима и познаницима који учествовањем у нашој превеликој жалости за нашим добрим

РАДОЈЕМ РОГАНОВИЋЕМ

који се у прошлу недјељу 11-ог овог мјесеца напрасно у вјечност преселио. Особито благодаримо нашем Узвишеном Њазу и Господару који благоизволи увеличати покојников спровод шиљући Свога Сина Њ. Свј. Њазу Мирка да га до вјечне куће допрати, за тим г.г. Министрима, а особито финансије г. Нику Матановићу који је неколико пута посјеђавао мртво тијело, и јако се бринуо да што не манка од потребнога за свечанији спровод и погреб. Благодаримо од срца г. доктору Перазићу који се при последњем часу покојникову код њега нађе пружајући му своје лекарске помоћи, са којима му је од септембра прошле године до сад живот продужио. Благодаримо г.г. секретарима свију министарства и Великог Суда и друговима покојниковим, који му на мртвачки сандук корпоративно вијенац довијеше и најзмијенице одијеше покојника од куће и у вјечну положине.

Захваљујемо г.г. свештеницима: проту Крсту Матановићу, Луки Лопичићу, Павлу Рајковићу и Марку Мартиновићу, који мртво тијело опјеваше и сахрањеше.

Благодаримо г.г. Милошу Шаулићу, секретару Вел. Суда, проф. Лазару Перовићу и Николи Ђубиши који му лијене бесједе држаше у којима описаше његову биографију и истаконше његове заслуге.

Захваљујемо г. Јову Ђенави директору гимназије са г. г. професорима који са својим ђацима гимназије и богословије спровод увеличаше, а тако исто г. надзорнику Ђуру Поповићу са г. г. учитељима и учитељицама основних цетињских школа који са својим ђацима присуствоваше.

Од срца захваљујемо покајницама које у великоме броју дођоше из Бајца, Доњег Краја и вароши.

За добрим очухом ожаловљени Марко Шнадијер и братучед Мићо Баровић.

Број 34
269 (1—1)

Наш мил и нигда незаборављени син, муж, брат, отац и стриц

ЛУКА Б. МАТИНОВИЋ

секретар Великог Суда

испустио своју племениту душу 4 ов. мј пошље кратког боловања а 6 истог сахрањен уз многобројно саучешће своје браће, сродника, другова и пријатеља. Не можемо се да овом приликом не захвалимо свима онима, који из поштовања справ незаборављеног покојника дођоше, тјешеше нас и испратеше покојника до вјечне куће. Хвала његовим друговима, г.г. секретарима, свију надлештима који над покојником вијенац положише и преко свога другга г. Милоша Шаулића секр. В. Суда, на гробу са дивним говором опростише. Боже нека је нарочита хвала. Хвала његовом школском другу г. протођаку Ф. Радичевићу који је из почасте чиниодејствовао при спроводу. Хвала нашем куму Нику Т. Мартиновићу, гимназиста, који је над покојником вијенац положио. Најзад, хвала свима онима који нам изјавише саучешће било писмом, било телеграфом, те нам тијем у неколико ублажише тугу за непрежаљеним покојником.

О жаловљени:

мајка: **Маре**; супруга: **Јована**; син: **Илија**; кћи: **Стане**; брат: **Саво**; синовац: **Нико**; сестре: **Иве**, **Маре** и **Анђе** са осталом родбином.

Бајце, 9 априла 1899 г.

Број 35
178 (1—1)

Тужним увијелим срцем јављамо нашим рођацима и пријатељима тужну вијест да се преселила у вјечност

АНЂЕ ПОК. МИРА ИВАНОВИЋА

ученица III раз. основне школе

послије седмодневнога боловања у 12 години свога живота.

Захваљујемо свима онима који нам ма учем бол ублажише, тако и онима који нам телеграфично изјавише сажаљење.

Цетиње, 10. Априла 1899.

О жаловљени:

мајка **Марица**; сестра **Иве**; стрина **Јове**.

Број 36
62 (1—1)

Објава.

Спасоје Матов из Улциња пошао је назад пет година у Влашку одакле се својој жени прве године јављао. Ево већ четири да се о поменутоме ништа не зна, на молбу његове жене умољаје се сваки онај, који што о именованом Спасоју зна, да би доставио.

канц. минис. иннос. ДЖЕЛ.

Објава.

Овијем дајемо на знање да ће лицитација укљеве Црногорске бити на Вир пазар 9-га Маја ове 1899 године и то за сву рибу (суху Укљеву) која би се у ријекама и у Скадарском блату уловила од почетка лова ове године до првога Марта 1900, год. како мрежом тако и грибом.

На овој лицитацији позивљу се како домаћи тако и страни трговци да би изараније дошли и упознали се са условима под којима ће се укљева продати.

Вир пазар, 14. Априла 1899 г.

Објаве

Црмичке и Ријечке нахије.

(1—3)

Објава.

Земља кап. Шпира Вуисића у „Брези“ (колашински округ) овим се износи на јавну продају за измир његових дугова, којима је рок исплате прошао 1 Јануара т. г., а којима капотан Вуисић није могао одговорити.

Земље има, што орачнице што косачнице 80 рала, сва се да топити, а граничи, од истока комуном и путем сеокним; од запада: комуном покрај ријеке Шаре; од сјевера: комуном и земљама Милана Радовања Пера Топића, Митра Пушпина и Живка Мијатова; а од југа; земљама Мира Дедовића и Пашта Цемовића.

Рок јавној продаји остављен је од 15 Јануара т. г. до 15 Априла исте год. ког ће се дана земља уступити понудиоцу највише цијене, под условом да новац овом суду положи 15 Маја т. г.

Колашин, 15 јануара 1899 год.

Број 20

IV. 1899. 7.

Окружни Суд.

Број 13
129 (9—10)

Оглас.

Овдашња прва повлашћена фабрика буре отвориће продају 1 Априла ове године за лакшу и тацнију послугу сваком купцу Цетиња Његуна Ријеке. Отвориће се се депозит код г. Петка Пајевића на Цетињу, г. Петра Вујадиновића у Подгорицу. Депозити морају продати купцу биро по ниже означеној цијени уз готов новац.

Цијене депозита за Цетиње
за 1 бачвицу литара 25 фтор. 6 50
1 кашету 50 ботиља од $\frac{3}{4}$ 11
 $\frac{2}{4}$ 7 60
 $\frac{2\frac{1}{2}}{4}$ 10

За Подгорицу

бачвица 5 90
кашета $\frac{3}{4}$ 10 30
 $\frac{2}{4}$ 7 20
 $\frac{2\frac{1}{2}}{4}$ 9 40

Никшић, 18. Марта 1899.

Вуко Јанков Кривокапић.

Број 30
97 (3—5)

Приспјели су разредни лозови краљ. угарске повлашћ. IV разредне лутрије за 1 разред, вучење 18 и 19 маја 1899 год.

100.000 лозова 50.000 добитака
сваки други лоз добива.

Главни добитак у VI разреду у срећном случају 1,000.000 а премција 600.000 круна. Цијена за I разред цијели лоз фор. 6 — $\frac{1}{2}$ лоза фор. 3 $\frac{1}{4}$ фор 1-50 и $\frac{1}{8}$ лоза фор. 0-75

Ко жели из моје главне колектуре лоз купити нека што прије лоз поручи.

Мирослав Спанић Банкарска и мијењачка радња, главна колектура кр. уг. разредне лутрије у

Митровици (Сремској.)

Број 31
95 (3—5)

Објава.

Овим се износи на јавном ипканту двокатна кућа с припадајућом банштом Ника Васова Новаковића, постојећа у старој вароши поред Рибице, за измир његових презадужених дугова. Кућа је израђена по новом плану, налази се на лијеном мјесту; дуга је 12, а широка 6 метара.

Ко би желио речену кућу купити, тај пека се пријави овој управи 1 јуна ове године, којег ће се дана речена кућа продати понудиоцу највише цијене.

У исто вријеме овим се позивају сви дужитељи поменутог Новаковића, да до горе означеног дана поднесу потписатој управи: колико им и од шта Новаковић дугује? Ко, до горе одређеног дана, не поднесе такве рачуне губи право на свако последње потраживање.

К броју 198.

IV. 1899. 158.

Подгорица, 12 априла 1899.

Управитељ вароши.

кап. Ст. Раичковић.

Број 37
117 (1—4)

ОБЈАВА.

Агенција Унгаро-Хрватског Акционерског Парабродског Друштва у Котору, својим писмом од 4. Фебруара по нов. кал., доставила је подписатој канцеларији, ријешење Управе поменутог друштва од 10-ог Јануара ове 1899 год. број 118

односно олакшице у путовању Друштвеним парабродима за Црногорске путнике и то:

а) ђаци добијају једну класу за другу;

б) официри добијају једну класу за другу, али треба да имају легитимацију од Министарства или којег другог надлештва;

в) сиромаси добијају III-ју класу за половину цијене, али морају, од стране власти имати увјерење о сиромашном стању.

Ово се доставља путницима ради знања, како би се, при путовању, на вријеме снабдјели са нужним документима од дотичних власти.

Број 351

Цетиње, 4 Фебруара 1899.

Канцеларија

Управе Пошта и Телеграфа.

ОБЈАВА.

Возна пошта полази сваки дан од Цетиња за Котор у подне — осим: сриједи кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Унгар-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјумо) и осим петка ког дана полази у 7 сати прије подне и стиже у Котор у 1 сат по подне, има везе са брзовозним парабродом Лојидовог Друштва, који полази исти дан у 2 $\frac{1}{2}$ сата по подне из Котора за Трст.

Из Котора за Цетиње возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из Цетиња за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати по подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из Подгорице за Цетиње полази сваки дан у 8 сати у јутро и стиже на Цетиње у 2 сата после подне.

Из Подгорице за Никшић полази сваки дан у 8 сати у јутро и стиже у Никшић у 2 сата по подне.

Из Никшића за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати по подне, стиже у Подгорицу 6 сати по подне.

С Пристани за Бар полази сваки други дан (почевши на 1 јануара ов. год.) у 6 сати прије подне, долази у Бар у 6 $\frac{3}{4}$, полази из Бара за Вир у исте дане у 7 сати прије подне, долази на Вир у 12 сати по подне.

С Вира за Бар полази сваки други дан (почевши на 2 јануара ов. год.) у 6 сати прије подне, долази у Бар у 11 сати, а полази за Пристан у исте дане у 11 $\frac{1}{4}$ сата прије подне, долази на Пристан у 12 сати по подне, осим неђељом и уторником (у које дане има везе са парабродом Даницом), полази с Вира у 9 сати пред подне и стиже на Пристан у 3 сата после подне.

Цетиње, 13 јануара 1899.

Управа

Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

Напомена.

Пароброд Лојидовог друштва полази из Котора за Бар сваког понеђељника у 5 сати из јутра, долази у Бар у 10, полази за Улцињ у 11 $\frac{1}{2}$ пред подне и продужује за Крф, дотичући: Медоу, Драч и Валоне, а у повратку из Крфа долази у Улцињ сваке суботе у 4 сата из јутра, полази за Бар у 6, а из Бара за Котор у 10 пред подне.